

МАКЕДОНСКА АКАДЕМИЈА НА
НАУКИТЕ И УМЕТНОСТИТЕ

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА
ИСТОРИЈА

Ве покануваат на

СВЕЧЕНИОТ НАУЧЕН СОБИР

***СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА ДРЖАВА –
ДВЕ ЕТАПИ ВО ПРОЦЕСОТ
НА НЕЈЗИНОТО ФОРМИРАЊЕ И РАЗВОЈ:
1941 – 1991 / 1991 – 2021 ГОДИНА***

ПОЗДРАВНИ ОБРАЌАЊА

27 септември (понеделник) 2021 година,
Свечена сала на МАНУ
10 – 11 часот

акад. Љупчо Коцарев, претседател на МАНУ

**Живко Кондев, шеф на Кабинетот на Киро Глигоров,
прв претседател на независна Македонија**

**Владо Поповски, советник на Кабинетот на Борис Трајковски,
поранешен претседател на Р Македонија**

Н. Е. Бранко Црвенковски, поранешен претседател на Р Македонија

Н. Е. Ѓорге Иванов, поранешен претседател на Р Македонија

Н. Е. Стево Пендаровски, претседател на РС Македонија

МАНУ, 27-28 СЕПТЕМВРИ (ПОНЕДЕЛНИК – ВТОРНИК) 2021 ГОДИНА

Сите сесии набележани во продолжение ќе бидат одржани преку Зум-апликацијата,
а упатство за вклучување на собирот ќе Ви биде доставено
од официјалната е-адреса на МАНУ

ПРВА СЕСИЈА

11,30 – 12,35 часот

модератор: Драги Ѓоргиев

11,30 часот – Тодор Чепреганов
БУГАРСКОТО УЧЕСТВО ВО ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА
ВО БРИТАНСКАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА

11.40 Вера Гошева
КОМУНИСТИЧКИ И АВТОНОМИСТИЧКИ ПРОЈАВИ ВО МАКЕДОНИЈА ВО
ВТОРАТА СВЕТСКА ВОЈНА (СПОРЕД ИЗВЕШТАИТЕ НА БУГАРСКИТЕ ОБЛАСНИ
ПОЛИЦИСКИ УПРАВИ)

11.50 Александар Литовски и Роберто Трајковски
ВОЕНИ ДЕЈСТВИЈА НА ВЕРМАХТОТ ВО ЗАПАДНИОТ ДЕЛ НА МАКЕДОНИЈА И
СОРАБОТКАТА НА МАКЕДОНСКИТЕ И АЛБАНСКИТЕ ПАРТИЗАНИ
(СЕПТЕМВРИ – ДЕКЕМВРИ 1943 ГОДИНА)

12.00 Александар Манојловски
УЧЕСТВОТО НА БИТОЛСКИТЕ ЕВРЕИ ВО НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛНАТА И
АНТИФАШИСТИЧКА ВОЈНА ВО МАКЕДОНИЈА

12.10 Лидија Ѓурковска
ЕКОНОМСКИТЕ ПРИЛИКИ ВО СКОПЈЕ (1941)

12.20 – 12.35 Дискусија

12.35 - 13.40 часот ВТОРА СЕСИЈА

Модератор: Тодор Чепреганов

12.35 Катерина Мирчевска
ИНТЕГРАЦИЈАТА НА МАКЕДОНЦИТЕ БЕГАЛЦИ ОД ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА ВО
ГРЦИЈА ВО МАКЕДОНСКОТО ОПШТЕСТВО (1945-1991)

12.45 Драгица Поповска
КУЛТУРНАТА ПОЛИТИКА И УМЕТНОСТА ВО МАКЕДОНИЈА ВО
ЈУГОСЛОВЕНСКИОТ СОЦИЈАЛИЗАМ (1945 – 1952 Г.)

12.55 Борче Илиевски
МАКЕДОНСКОТО ЦРКОВНО ПРАШАЊЕ 1943-1946 (МЕЃУ КАНОНИТЕ И
ПОЛИТИКАТА)

13.05 Габриела Топузовска
ЗДРАВСТВЕНАТА СОСТОЈБА ВО НРМ 1945 – 1946 ГОДИНА

13.15 Наташа Диденко
ИНСТИТУЦИОНАЛНИОТ РАЗВИТОК НА МУЗИКАТА ВО МАКЕДОНСКАТА
ДРЖАВА (1945 – 1949)

13.25 – 13.40 Дискусија

13.40 – 14.45 часот ТРЕТА СЕСИЈА

Модератор: Драгица Поповска

13.40 Драги Ѓоргиев
МАКЕДОНСКАТА ИСТОРИОГРАФИЈА ВО ПЕРИОДОТ НА ТРАНЗИЦИЈАТА

13.50 Митко Панов
СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА ДРЖАВА И НАЦИОНАЛНАТА ИСТОРИОГРАФИЈА:
ИМПЛИКАЦИИТЕ ОД ДОГОВОРИТЕ СО БУГАРИЈА И ГРЦИЈА

14.00 Мартин Додевски
ИСТОРИСКИОТ НАРАТИВ, ИСТОРИСКАТА МЕМОРИЈА И ОРАЛНАТА ИСТОРИЈА
ЗА НАРОДНООСЛОБОДИТЕЛНАТА И АНТИФАШИСТИЧКА ВОЈНА
НА МАКЕДОНИЈА

14.10 Верица Јосимовска
МАКЕДОНИЈА КАКО ФЕДЕРАЛНА ЕДИНИЦА ВО РАМКИТЕ НА
ЈУГОСЛОВЕНСКАТА ФЕДЕРАЦИЈА И ОСАМОСТОЈУВАЊЕТО НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА ВО НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ ПО ИСТОРИЈА
ВО ОСНОВНО И СРЕДНО ОБРАЗОВАНИЕ

14.20 Игор Јанев и Борче Милошески
11 ОКТОМВРИ 1941 И 8 СЕПТЕМВРИ 1991 КАКО ЗНАЧАЈНИ ДАТУМИ ЗА
МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО ИСТОРИЈА ВО
ГИМНАЗИСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

14.30 – 14.45 Дискусија

14.45 – 16.00 часот ЧЕТВРТА СЕСИЈА

Модератор: Катерина Мирчевска

14.45 Витомир Митевски

СТАТУСОТ НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВО МАКЕДОНИЈА ДЕНЕС: НЕКОЛКУ
ПРИМЕРИ ОД СЕКОЈДНЕВИЕТО

14.55 Василка Аврамовска

МУЛТИКУЛТУРАЛИЗАМ, УСТАВЕН ПАТРИОТИЗАМ, ГРАЃАНСКО ОПШТЕСТВО

15.05 Ана Чупеска

МАКЕДОНСКИОТ ДРЖАВЕН СУБЈЕКТИВИТЕТ И МУЛТИКУЛТУРЕН
КОНТИНУИТЕТ

15.15 Ненад Марковиќ

ТРИ ДЕЦЕНИИ САМОСТОЈНА МАКЕДОНСКА ДЕМОКРАТИЈА – ПЕРЦЕПЦИИ
ОДНАДВОР

15.25 Александра Ѓуркова

МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО НАЦИОНАЛЕН ЈАЗИК ПРЕД И ПО
ОСАМОСТОЈУВАЊЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 1991 ГОДИНА

15.35 Иванка Василевска

ДЕМОСОТ И ЕТНОСОТ: ИСКУСТВАТА НА ТРИЕСЕТГОДИШНАТА МАКЕДОНСКА
ТРАНЗИЦИЈА (СОЦИО-ПОЛИТИКОЛОШКА АНАЛИЗА НА РАЗВОЈОТ НА
СОВРЕМЕНАТА МАКЕДОНСКА ДРЖАВНОСТ)

15.45 – 16.00 Дискусија

28 септември 2021 година (Вторник)

9.30 – 10.55 часот ПРВА СЕСИЈА

Модератор: Мишо Докмановиќ

9.30 Нано Ружин

ТРИЕСЕТ ГОДИНИ НЕЗАВИСНОСТ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА: ОД
ГЕОПОЛИТИЧКИ ВЛОГ ДО СУБЈЕКТ ВО МЕЃУНАРОДНИТЕ
И РЕГИОНАЛНИТЕ ОДНОСИ

9.40 Билјана Ристовска – Јосифовска

СОЗДАВАЊЕТО НА НЕЗАВИСНАТА МАКЕДОНСКА ДРЖАВА НИЗ СЕЌАВАЊАТА
НА АКАД. БЛАЖЕ РИСТОВСКИ (ПО ПОВОД 90-ГОДИШНИНАТА
ОД НЕГОВОТО РАЃАЊЕ)

9.50 Љубица Јанчева

РСМ: ОД ФЕДЕРАЛНА ЕДИНИЦА ДО САМОСТОЈНА СУВЕРЕНА ДРЖАВА (30 ГОДИНИ ОД РЕФЕРЕНДУМОТ ЗА САМОСТОЈНОСТ И СУВЕРЕНОСТ)

10.00 Евгениј Колосков

ПРИЗНАВАЊЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ОД СТРАНА НА РУСИЈА:
РУСКАТА ДИПЛОМАТИЈА ПОМЕЃУ АТИНА И СОФИЈА

10.10 Зејни Мазлами

МЕЃУНАРОДНО ПРИЗНАВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ОД СОСЕДНИТЕ ЗЕМЈИ
СЛУЧАЈОТ НА РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА

10.20 Оливер Митев

МЕЃУНАРОДНОТО ПРИЗНАВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

10.30 Катерина Младеновска – Ристовска

ТРАДИЦИЈАТА НА ДЕНАРОТ И МОНЕТАРНОТО ОСАМОСТОЈУВАЊЕ НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

10.40 – 10.55 Дискусија

10.55 – 12.00 часот ВТОРА СЕСИЈА

Модератор: Нано Ружин

10.55 Владо Камбовски

ВЛАДЕЕЊЕТО НА ПРАВОТО КАКО ГЛАВЕН ПРЕДИЗВИК НА РАЗВОЈОТ НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

11.05 Светомир Шкарик

МАКЕДОНИЈА НА ИСТОРИСКИ КРСТОПАТ - ИЗЛЕЗ ОД СЕГАШНАТА СОСТОЈБА

11.15 Борче Давитковски и Ана Павловска – Данева

ОРГАНИЗАЦИЈА НА МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВНА УПРАВА: КОЛКУ ДАЛЕКУ СМЕ
СТИГНАЛЕ ОД ОСАМОСТОЈУВАЊЕТО ДО ДЕНЕСКА

11.25 Гордана Лажетик

ЕФЕКТИ ОД РЕФОРМСКИТЕ ПРОЦЕСИ ВО СУДСТВОТО 1941–2021 – НАУЧЕНИ
ЛЕКЦИИ И ПРЕТСТОЈНИ ПРЕДИЗВИЦИ

11.35 Сашо Георгиевски

ПРАВНАТА КУЛТУРА КАЈ СУДСТВОТО ПРЕД И ПОСЛЕ ДЕМОКРАТИЗАЦИЈАТА
НА МАКЕДОНСКОТО ОПШТЕСТВО – КОЛКУ СУДИИТЕ ЈА ПРОМЕНИЈА
КУЛТУРАТА НАСЛЕДЕНА ОД ПРЕТХОДНИОТ СОЦИЈАЛИСТИЧКИ СИСТЕМ?

11.45 – 12.00 Дискусија

12.00-13.05 часот ТРЕТА СЕСИЈА

Модератор: Сашо Георгиевски

12.00 Таки Фити

КВАЛИТАТИВНА ОЦЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ РАСТ И РАЗВОЈ НА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА ЗА ПЕРИОДОТ 1991 - 2020 ГОДИНА
(Кај бевме, каде сме и каде одиме?)

12.10 Абдулменаф Беџети и Шпреса Алија

НЕФОРМАЛНАТА ЕКОНОМИЈА КАКО ПРЕДИЗВИК И ПО ТРИ ДЕКАДИ ОД
ОСАМОСТОЈУВАЊЕТО – КОМПАРАТИВЕН И АНАЛИТИЧКИ ПРИСТАП

12.20 Изет Зеќири

ДЕМОГРАФСКИОТ ПОТЕНЦИЈАЛ КАКО ГЛАВЕН ПРЕДУСЛОВ ЗА РАЗВОЈ НА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

12.30 Трајко Славески

ЕКОНОМСКИТЕ КРИЗИ (РЕЦЕСИИ) ВО НЕЗАВИСНА МАКЕДОНИЈА

12.40 Гордана Богоева-Гацева и Зоран Хаџи-Велков

МАКЕДОНСКИТЕ УНИВЕРЗИТЕТИ НА ШАНГАЈСКАТА ЛИСТА: ШТО
НАПРАВИВМЕ ДОСЕГА И ШТО ТРЕБА ДА НАПРАВИМЕ ОТСЕГА

12.50-13.05 Дискусија

13.05 – 14.40 часот ЧЕТВРТА СЕСИЈА

Модератор: Ана Чупеска

13.05 Катица Кулавакова

КЛУЧНИТЕ ПРЕСВРТИ ВО НЕЗАВИСНАТА МАКЕДОНСКА ДРЖАВА

13.15 Владо Поповски

ОХРИДСКИОТ ДОГОВОР ВИЗАВИ ЗАБОРАВЕНИОТ И ЗАПОСТАВЕНИОТ ПАТ НА
МАКЕДОНСКАТА ДРЖАВНОСТ

13.25 Билјана Ванковска

РЕПУБЛИКАТА И НЕЈЗИНИТЕ (НЕ)ОПШТЕСТВЕНИ ДОГОВОРИ

13.35 Мишо Докмановиќ
НАЈБЛИСКИ БРАЌА, НАЈДАЛЕЧНИ СОСЕДИ? МАКЕДОНСКО-БУГАРСКИТЕ
ОДНОСИ ВО ПЕРИОДОТ ОД 1991 – 1993 ГОДИНА

13.45 Далибор Јовановски
ОЧЕКУВАНА РЕАКЦИЈА И НЕНАУЧЕНА ЛЕКЦИЈА – ГРЦИЈА И МАКЕДОНСКАТА
НЕЗАВИСНОСТ

13.55 Дејан Маролов
АНАЛИЗА НА ДОГОВОРОТ ОД ПРЕСПА

14.05 Ана Никодиновска Крстевска
НЕКОИ РАЗМИСЛУВАЊА ЗА ВАЛИДНОСТА НА ДОГОВОРОТ ОД ПРЕСПА
НИЗ ПРИЗМАТА НА МЕЃУНАРОДНОТО ЗАДОЛЖИТЕЛНО ПРАВО

14.15 Сашо Додевски
МЕМОАРИСТИКАТА И ДОКУМЕНТАРИСТИКАТА КАКО ИСТОРИСКИ ИЗВОРИ ЗА
ОСАМОСТОЈУВАЊЕТО, НЕЗАВИСНОСТА И МЕЃУНАРОДНОТО ПРИЗНАВАЊЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

14.25 – 14.40 Дискусија

14.40 – 15.35 часот ПЕТТА СЕСИЈА
Модератор: Дејан Маролов

14.40 Христина Рунчева-Тасев и Анета Стојановска-Стефанова
МАКЕДОНСКИОТ ПОЛИТИЧКИ СИСТЕМ НИЗ ПРИЗМА НА ТЕОРИИТЕ ЗА
ДЕЛЕЊЕ НА МОЌТА- QUO VADIS?

14.50 Марко Кртолица
СООЧУВАЊЕ СО КОМУНИСТИЧКОТО МИНАТО ВО МАКЕДОНИЈА: УШТЕ ЕДНА
ТАЖНА ПРИКАЗНА НА МАКЕДОНСКАТА ТРАНЗИЦИЈА

15.00 Љубомир Гајдов
РАМНОТЕЖА НА ГОЛЕМИТЕ И ПОМАЛИТЕ СИЛИ ОКОЛУ МАКЕДОНИЈА, 1941,
1991, 2021

15.10 Стефан Влахов – Мицов
МАКЕДОНИЈА ПО 1990 Г. И КОНЦЕПТОТ НА КИНЕСКИОТ МУДРЕЦ ЛАО ЦЕ: „ЗА
ДА ПРОПАДНЕ НЕШТО, ПРЕД ТОА МОРА ФОРМАЛНО ДА СЕ ВОЗДИГНЕ“

15.20 – 15.35 Дискусија

Време на излагање: 10 минути.

Дискусија после секоја сесија: 15 минути.

Конференцијата ќе се одржи преку онлајн платформата ЗУМ.

Рефератите ќе бидат рецензирани и објавени во зборник на трудови.